

chovnej a materiálnej podstaty, prostredníctvom umenia ako jeho neoddeliteľnej súčasti.

Ideálny projekt estetickej organizácie životného prostredia, o ktorý programovo usiluje socialistická spoločnosť, zahŕňa komplexne a polyfunkčne utvárané prostredie. Každý historicky utvorený i nový predmetno-priestorový prvok, štruktúra, situácia sú výtvarno-esteticky stvárniteľné a zhodnotiteľné. Sú hierarchicky usporiadané do sústavy vzťahov, ktorej ústred-

ným integračným prvkom je človek. Táto sústava siaha od ekologicky zrovnováženej krajiny a prírody cez harmonizáciu foriem a funkcií výrobných a sídelných aglomerácií, urbanistické a architektonické exteriéry a interiéry, pracovné predmety, stroje a nástroje, predmety dennej spotreby, po prostredie, do ktorého — na pravom mieste a v pravý okamih — vstúpi výsostne individualizovaný akcent umeleckého diela. Svet ideí i svet krásna.

Poznámky

¹ BLOK, A.: Eseje. Bratislava 1973, s. 93.

² Monumentálnej propagande je venovaný rozsiahly počet knižných a časopiseckých publikácií. Žiadna vedecká či populárna štúdia o dejinách sovietskeho umenia (resp. sovietskeho monumentálneho umenia) sa nezaobíde bez jej pripomenutia. Uvedme chronologický výber: TUGENDHOLD, J.: Iskusstvo oktobrskoj epochi. Leningrad 1930; SMIRNOV, I. S.: Iz istorii stroitelstva kultury v pervyj period sovetskoj vlasti. Moskva 1952; TOLSTOJ, V.: Leninskij plan monumentalnoj propagandy v dejstvii. Moskva 1961; Za Leninskim planom. Monumentálna propaganda na Ukraini v perši roki radanskoj vlasti. Dokumenty, materialy, spogady. Kyjev 1969; Agitacionno-masovoje iskusstvo pervych let Oktabrja. Materialy i issledovanija. Moskva 1971; STRIGALEV, A.: Monumentálna propaganda. BSE. 6. Moskva 1974; VASILJEV-VJAZMIN, V.: Iskusstvo ljudnych ploščadej. Moskva 1977; GAMALIJ, N. V.: Lenin. Revolucija. Iskusstvo. Moskva 1977; TOLSTOJ, V.: Monumentálne iskusstvo SSSR. Moskva 1978; Po zakonam razuma i krasoty. K 60-letiu leninskogo plana monumentalnoj propagandy. Tvorčestvo, 1978, č. 4, s. 1—5; ABOLINA, R.: Leninskij plan monumentalnoj propagandy v dejstvii. Iskusstvo, 41, 1978, č. 4, s. 6—19; VALERIUS, S.: Monumentálna propaganda i problemy sinteza v Moskve. Tvorčestvo, 1978, č. 4, s. 7—8; STRIGALEV, A.: Ofornlenije prazdnikov i monumentalnaja propaganda v revolucionnom Petrograde. Iskusstvo, 1978, č. 4, s. 44—49; GERMAN, M.: Serdcem slušaja revoluciju. Leningrad 1977; GERMAN, M.: Plameny Října. Praha 1980. U nás sme sa mali možnosť oboznámiť s dokumentáciou diel monumentálnej propagandy na výstavách Umenie a revolúcia. Agitačno-masové umenie prvých rokov Októbrovej revolúcie k 100. výročiu narodenia V. I. Lenina. Bratislava, múzeum V. I. Lenina 1969 (úvod katalógu I. Rostovcevova); Monumentálne umenie ZSSR. Praha-Bratislava 1980—1981, (úvod

v katalógu V. Tolstoj), ďalej pozri: KONEČNÝ, D.: Leninský plán monumentální propagandy. Texty, 2, 1970, č. 4, s. 7—12.

³ LUNAČARSKIJ, A. V.: Vospominanija i vpečatlenija. Moskva 1968. s. 197—200. V memoároch Lunačarského je publikovaná stať Lenin o monumentálnej propagande, prvýkrát uverejnená roku 1933 v Literaturnoj gazete. Ďalej pozri: LUNAČARSKIJ, A. V.: Umenie a revolúcia. Bratislava 1958; Stati o umění. Estetika, kulturní politika, teorie literatury. Praha 1975; V. I. Lenin i A. V. Lunačarskij. Perepiska, doklady, dokumenty. Moskva 1971. K širšiemu okruhu otázok: LENIN, V. I.: O umení a literatúre. Bratislava 1965; SMIRNOV, I. S.: Lenin i sovetskaja kulturnja. Moskva 1960; LUKIN, J. A.: Velikij Oktabr i razvítie socialističeskogo iskusstva. Moskva 1977; V. I. Lenin i sovremennaja estetika. Moskva 1980.

⁴ GERMAN, M.: Plameny Října, s. 8.

⁵ KROTOV, F. G.: Leninská teória propagandy a dnešok. Bratislava 1974, s. 8.

⁶ GERMAN, M.: c. d., s. 8. Pozri: Dekrety sovetskoj vlasti. I—IV. (1917—1919). Moskva 1957—1969.

⁷ LUNAČARSKIJ, A. V.: Vospominanija i vpečatlenija, s. 199.

⁸ STRIGALEV, A. v citovanej štúdií, s. 44 vymedzuje vznik niektorých nových typologických kultúrnych elementov: revolučného nekropolu, všeludových revolučných osláv, masového divadelného predstavenia, umeleckého rituálu medzinárodného revolučného mítingu, nového typu budovy — pamätníka.

⁹ GERMAN, M.: c. d., s. 12.

¹⁰ TOLSTOJ, V.: Monumentálne iskusstvo SSSR, s. 18.

¹¹ Bližšie pozri: MAKAROV, K.: Problemy preobrazovanija predmetnoj sredy v trudach A. V. Lunačarskogo. In: Čelovek, predmet, sreda. Moskva 1980. s. 42—54.

¹² STOLOVIČ, L. N.: Podstata estetických hodnôt. Bratislava 1980. s. 205—210.